

EUROPOS PARLAMENTAS

2004

2009

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

PROGRAMA

Viešas seminaras

tema

***Teisėjai ir įstatymų leidėjai už
daugialygmenę
pagrindinių teisių apsaugą
Europoje***

2007 m. spalio 8 d., pirmadienis

15.00–18.30 val.

**Salė P4B001
(PHS pastatas)**

Briuselis

IVADAS

1. Atsižvelgiant į Giusto Catanijos ataskaitą „Pagrindinių teisių padėtis Europos Sąjungoje 2004–2007 m.“, šio seminario tikslas – apžvelgti su pagrindinių teisių apsauga susijusias problemas, su kuriomis susiduria teisėjai ir įstatymų leidėjai nacionaliniu ir Europos lygmenimis. Pasiūlymai ir susitikimo metu nagrinėtos temos taip pat bus svarbi parengiamoji medžiaga Europos Parlamento metiniams svarstymams apie pažangą kuriant laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kaip numatyta ES sutarties 39 straipsnyje.

Po 2005 m. balandžio mėn. vykusios konferencijos „ES pagrindinių teisių politikos skatinimas: nuo žodžių prie darbų, arba kaip teises paversti realybe?“¹ šis seminaras – tai nauja proga atnaujinti dialogą tarp Europos Parlamento ir nacionalinių parlamentų narių bei teisėjų Europos ir nacionaliniu lygmenimis.

2. Po 2005 m. išipareigojimai, kurie, tikimasi, sustiprins ES gebėjimą tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, tapo dar svarbesni, atsižvelgiant į Europos Sąjungos institucijų raidą:

a) **įprastame teisėkūros darbe** dėl padidėjusio priimtų teisės aktų, kurie tiesiogiai nustato kai kurių pagrindinių teisių apsaugos apimtį, kiekio,

b) **sutarčių lygmeniu**, kaip patvirtina derybos dėl reformų sutarties dabartinėje tarpvyriausybiniame konferencijoje, kadangi remiantis šiuo dokumentu tikriausiai bus numatytas ES prisijungimas prie Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos, o Pagrindinių teisių chartija taps ES sutarties dalimi bei bus išplėstas teisinės valstybės principo taikymas išplečiant Europos Teisingumo Teismo vykdomą ES institucijų veiksmų teisinį vertinimą netaikant trijų ramsčių struktūros, siekiant nustatyti bendrą supaprastintą teisinę ir institucinę sistemą.

3. Tuo pat metu matyti, kad ES teisės aktais vis daugiau remiamasi Europos ir nacionaliniuose teismuose, kai šie sprendžia su ES teisės aktais susijusius klausimus, tai liudija:

- Europos Teisingumo Teismo sprendimai, kuriais siekiama užtikrinti tarpusavio pasitikėjimą, kai minėtieji sprendimai susiję su trečiojo ramsčio teisės aktais², išsaugant pagrindinių teisių pirmenybę kai kurių dokumentų, priimtų kovos su terorizmu reikmėms³, atžvilgiu ir pagrindinių teisių svarbą šeimų susijungimo direktyvoje,

- konstitucinių teismų sprendimai, susiję su ES teisės aktu, pavyzdžiui, Europos arešto orderio, perkėlimu.

4. Atsižvelgiant į šiuos paraleliai vykusius raidos procesus, svarbu pagerinti teisėjų ir įstatymų leidėjų tarpusavio supratimą, turint mintyje tai, kad iki kitų Europos Parlamento rinkimų pagrindinės teisės galėtų tapti viena iš svarbiausių ES vykdomos veiklos sričių, o ne tik būti išoriniu ES politikos aspektu kaip pastaruosius 50 metų.

5. Nepaisant su pagrindinių teisių apsauga susijusios institucinės sąrangos stiprėjimo, kai

¹ http://www.europarl.europa.eu/hearings/20050425/libe/programme_en.pdf.

² Žr. sujungtas bylas C-187/01 ir C-385/01 *Gozutok ir Brugge* [2003] ECR I-1345.

³ Žr. aiškinamąjį dokumentą dėl Europos Tarybos parlamentinės asamblėjos darbo (2007 m. liepos 9 d.). Dokumento IV skyriuje aprašyta padėtis, susijusi su „JT Saugumo Taryba ir ES juodaisiais sąrašais“.

kurie ekspertai mano, kad pablogėjo žmogaus teisių apsaugos kokybė ir visuomenės supratimas apie žmogaus teises. Minimoms šioms problemoms¹: politinės valios ir demokratinės kontrolės trūkumas nacionalinio saugumo srityje, nepakankamas šalies vidaus institucijų bendradarbiavimas, aiškaus pareiškimo dėl su žmogaus teisėmis susijusių vertybių nebuvimas, skirtingi europiniai standartai ir klaidingas piliečių supratimas apie juos, įstatymų spragos, netinkamas tarptautinių sutarčių vykdymas ir t. t. Parlamento nariams būtų labai įdomu sužinoti, kaip įvairūs teismai sprendžia tokias problemas ir kaip laikui bėgant keičiasi padėtis.

6. Taigi klausimas, į kurį atsakyti buvo surengtas šis seminaras, yra toks: „Kaip sustiprinti ES teisės aktų leidėjų ir teismų vaidmenį vykdant daugialygmenę pagrindinių teisių apsaugą?“. Taip pat būtų naudinga aptarti, ar perėmus chartiją ir Europos Sąjungai prisijungus prie Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos Strasbūro teismas arba konstituciniai teismai vis dar svarstyti, ar būtų galima nesilaikyti ES teisės, jei jos perkėlimas paveiktų aukštesnį pagrindinių žmogaus teisių apsaugos lygį, kurį užtikrina nacionalinė teisė².

7. Vertinant iš ES piliečių perspektyvos, netrukus bus galima dviem būdais kreiptis į teismą Europos lygmeniu. Viena vertus, Europos Žmogaus Teisių Teismas ir toliau bus labai svarbi institucija, kovojanti už piliečių pagrindinių teisių apsaugą ir ją tiesiogiai teikianti. Kita vertus, pagal Reformų sutarties 9F straipsnį ES piliečiams atveriamas galimybė įgyvendinti savo teises ir kreipiantis į Europos Teisingumo Teismą Liuksemburge. Taigi piliečiai turės du teismus, kuriems galės tiesiogiai pateikti savo skundus. Be to, remiantis 9F straipsniu bus išplėstas Europos Teisingumo Teismo vaidmuo, kadangi jis galės priimti prejudicinius sprendimus pagal nacionalinių tribunolų ir teismų prašymus dėl ES teisės aktų išaiškinimo ar ES institucijų priimtų teisės aktų galiojimo ir srityse, kurios iš tiesų priskiriamos trečiajam ramsčiui.

ES ir Europos Žmogaus Teisių Teismo žmogaus teisių apsaugos sistemos kartais viena kitą papildo, bet kartais tarp savęs konkuruoja ir dubliuojasi. Pranešėjai prašomi išnagrinėti šią padėtį, atsižvelgiant į vykstančius pokyčius.

---

¹ Daugiau informacijos rasite išvadose dėl Apvaliojo stalo derybų, kurias organizavo Europos Tarybos žmogaus teisių komisaras, pateikiamose šiuo adresu:
<https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=1127946&SecM ode=1&Admin=0&Usage=2&InstranetImage=92239>.

² Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimai dėl *Bosphorus* ir *Solange I* ir *II*

I DALIS
(15.00–16.30)

EUROPOS PAGRINDINIŲ TEISIŲ PRINCIPŲ NUSTATYMAS

50-asis Europos Sąjungos jubiliejus – tai puiki proga aptarti, kokią įtaką ES teisė daro nacionalinėms žmogaus teisių apsaugos sistemoms, už kurių saugumą atsakingi yra konstituciniai teismai. Kokia yra Europos teismų ir nacionalinių konstitucinių teismų sąveika?

Pastaruoju metu Europoje ir pasaulyje padaugėjo atvejų, kai konstitucinių teismų sprendimuose pateikiamos nuorodos į kitų konstitucinių teismų sprendimus. Tai būtų galima įvertinti kaip didėjančių konstitucinių teismų siekį dalytis bendrais pagrindinių teisių apsaugos principais. Kadangi šie principai taip pat taps nuoroda ES ir nacionalinių įstatymų leidėjams, naudinga būtų aptarti, kaip būtų galima pagerinti su šia sritimi susijusį dialogą ir supratimą pradedant konstituciniu ir baigiant paprastu teismu.

Turėdama naują sutartį Europos Sąjunga gali greitai tapti Europos žmogaus teisių konvencijos nare. Sąveikos tarp ES teisės aktų, chartijos ir konvencijos jau esama, bet atsiradus naujoms aplinkybėms ji turėtų tapti dar intensyvesnė. Kaip pasikeistų žmogaus teisių apsauga Europos ir nacionaliniu lygmenimis?

*Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pirmininko **Jeano-Marie CAVADOS** įvadinės pastabos.*

15.00–15.45 val. – pristatymai:

Françoise TULKENS, *Europos Žmogaus Teisių Teismo skyriaus pirmininkas,*

Egils LEVITS, *Europos Bendrijų Teisingumo Teismo teisėjas,*

Kęstutis LAPINSKAS, *Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo teisėjas, Europos konstitucinių teismų konferencijai pirmininkaujančio teismo atstovas.*

15.45–16.30 val. – diskusijos.

II DALIS
(16.30–17.30)

**SUNKUMAI, SU KURIAIS SUSIDURIA NACIONALINIŲ TEISMŲ TEISĖJAI IR ĮSTATYMŲ LEIDĖJAI,
TAIKYDAMI ES TAISYKLES ŠIOSE SRITYSE:**

16.30–17.00 val. – pristatymai:

- **Šeimos susijungimas. Profesorius Valerio ONIDA, buvęs Italijos Konstitucinio Teismo pirmininkas,**
- **Kova su terorizmu. Profesorius Henri LABAYLE, Po ir Adūro krašto universitetas.**

17.00–17.30 val. – diskusijos.

III DALIS
(17.30–18.30)

NACIONALINIŲ TEISMŲ TEISĖJŲ SUPRATIMO APIE PAGRINDINES TEISES DIDINIMAS

Europos Komisija neseniai patvirtino naują daugiametę žmogaus teisių apsaugos supratimo didinimo (2007–2013) programą, skirtą ne tik plačiajai visuomenei, bet ir Europos teismų teisėjams. Ką reikia daryti, siekiant plėsti nacionalinių teismų teisėjų žinias ir supratimą apie esamas pagrindinių teisių apsaugos sistemas? Kaip Europos lygmeniu vykstantys šios srities pokyčiai gali paveikti teismo pareigūnų darbą? Kaip galima pagelbėti teisėjams jų darbe?

17.30–17.50 val. – pristatymai:

- **Yves KREINS, Europos Sąjungos valstybės tarybų ir aukščiausiųjų administracinių teismų asociacijos generalinis sekretorius ir Belgijos valstybės tarybos ir skyriaus pirmininkas,**
- **Virgilijus VALANČIUS, Europos teisėjų asociacijos pirmininkas ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininkas,**
- **Miguel CARMONA RUANO, Europos teismų asociacijos, kovojančios už demokratiją ir laisvę (pranc. „Magistrats Européens pour la Démocratie et les Libertés“), pirmininkas ir Sevilijos provincijos teismo (isp. „Audiencia Provincial de Séville“) pirmininkas (Ispanija).**

17.50–18.15 val. – komentarai.

Pranešėjo Giusto Catanijos baigiamosios pastabos.

PRIEDAS

PRAKTINIAI NURODYMAI DĖL DISKUSIJŲ

Parlamento nariams žodis bus suteikiamas tokia tvarka, kokia bus gauti jų prašymai. Pranešėjai, norintys papildyti savo kalbas, gali tai padaryti raštu ir iš anksto siųsti sekretoriatui dokumentus (pageidautina anglų ar prancūzų kalba), šiuo elektroninio pašto adresu: ip-libe@europarl.europa.eu). Šie dokumentai bus išdalyti posėdžio metu.

SVARBI INFORMACIJA ASMENIMS, NORINTIEMS DALYVAUTI SEMINARE

Šiame seminare gali dalyvauti visuomenė, tačiau dėl priežasčių, susijusių su saugumu, dalyviai, kurie neturi leidimo įeiti į Europos Parlamentą, turėtų jį gauti iš anksto. Visus norinčiuosius gauti leidimą prašome kreiptis į seminaro sekretoriatą iki **2007 m. spalio 5 d. 12.00 val.** (ip-libe@europarl.europa.eu). Jūs būtinai turite nurodyti savo **vardą ir pavardę, adresą ir gimimo datą**. Nepateikusiems šios informacijos apsaugos tarnyba neišduos leidimo.

Bus sinchroniškai verčiama į šias kalbas: EN, FR, DE, IT, NL, ES, HU, EL, PT, RO, SV, PL.

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas	Telefonas	Adresas
Emilio De Capitani <i>Skyriaus vadovas</i>	+32.2.284.35.08	European Parliament Rue Wiertz 60 RMD 01J032 B-1047 Brussels
Tomasz BANKA <i>Administratorius</i>	+32.2.283.14.84	European Parliament Rue Wiertz 60 RMD 01J006 B-1047 Brussels
Politikos skyrius (Studijos ir tyrimai)	Telefonas	Adresas
Joanna APAP <i>Administratorė</i>	+32.2.283.21.05	European Parliament Rue Wiertz 60 RMD 3J034 1047 Brussels
Jean-Louis ANTOINE-GREGOIRE <i>Administratorius</i>	+32.2.284.27.53	European Parliament Rue Wiertz 60 RMD 3J016 1047 Brussels
Seminaro sekretoriatas ip-libe@europarl.europa.eu	Telefonas	Adresas
Ryszard DE GROOT <i>Asistentas</i>	+32.2.284.07.95	European Parliament Rue Wiertz 60 RMD 1J036 1047 Brussels
Maria LAZAROVA <i>Asistentė</i>	+32.2.284.20.94	European Parliament Rue Wiertz 60 RMD 1J044 1047 Brussels

